

Vergaderjaar 2023–2024

26 485

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Nr. 431

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2023

Conform de toezegging aan uw Kamer in mijn brief van 14 juni 2023¹ informeer ik u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS), over de voortgang van de analyse van de mogelijkheden om de comptabele onrechtmatigheid² op begrotingsartikel 5 «Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen» van begroting IX op te heffen. In deze brief ga ik in op de comptabele onrechtmatigheid, de aanpak en de planning.

Comptabele onrechtmatigheid uitvoering ekv

De comptabele onrechtmatigheid heeft betrekking op de uitvoering van de exportkredietverzekering (ekv) die is belegd bij Atradius Dutch State Business N.V. (ADSB). De Staat treedt bij de ekv op als verzekeraar. Op de uitvoering van de ekv zijn de Europese aanbestedingsrichtlijnen en de Aanbestedingswet van toepassing.³ Een aanbesteding heeft tot nu toe niet plaatsgevonden, waardoor de uitvoering van de ekv in mei van dit jaar door de Algemene Rekenkamer als comptabel onrechtmatig is aangemerkt.

Aanpak project oplossing comptabele onrechtmatigheid

Beleidskompas als basis

Ik ben een project gestart waarin de mogelijkheden worden geanalyseerd om deze comptabele onrechtmatigheid op te heffen. Het beleidskompas

¹ Kamerstuk 26 485, nr. 423

² Comptabel onrechtmatig houdt in dat een financiële transactie, zoals een uitgave, niet in overeenstemming is met de Nederlandse en Europese wetten. Dit heeft invloed op het overschrijden van de tolerantiegrenzen voor fouten en onzekerheden (zowel op artikel- als totaalniveau). Zowel de Algemene Rekenkamer (ARK) als de Auditdienst Rijk (ADR) geven hun bestuurlijke oordeel over o.m. de rechtmatigheid op artikel- en totaalniveau.

³ Wijziging Kaderwet financiële verstrekkingen Financiën, MvT 2007–2008, Kamerstuk 31 382, nr. 3, pagina 3–4

dient daarvoor als basis. Het beleidskompas is de centrale werkwijze voor het maken van beleid bij de rijksoverheid en vervangt het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK). Aan uw Kamer is toegezegd dat het beleidskompas standaard zal worden gebruikt in de beleidsvoorbereiding.⁴ Het dient niet alleen te worden gehanteerd bij het maken van nieuw beleid, maar ook bij het herzien van bestaand beleid.

De analyse naar de mogelijkheden om de comptabele onrechtmatigheid op te heffen wordt toegespitst op het vraagstuk van de uitvoeringspraktijk van de ekv. Ik zal daarin de samenhang met het bredere publieke aanbod gericht op internationale handel en investeringen meewegen.

Toetsingskader

In het project worden de verschillende uitvoeringsopties van de ekv, zowel met een publieke als private uitvoering, geanalyseerd. Bij publieke uitvoeringsopties gaat het bijvoorbeeld om een agentschap of een deelneming. Bij private uitvoeringsopties gaat het bijvoorbeeld om een aanbesteding. Om te bepalen of de uitvoeringsopties kansrijk zijn worden ze in lijn met het beleidskompas beoordeeld op een aantal criteria: 1) rechtmatigheid, 2) doeltreffendheid, 3) doelmatigheid, en 4) uitvoerbaarheid.

Eerder heb ik aangegeven dat borging van de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening voor alle stakeholders centraal staat, ook indien de manier van uitvoeren van de ekv verandert. De risico's van een mogelijke transitie worden daarom in de analyse meegewogen als belangrijk aanvullend criterium.

Om alle opties ook in internationaal perspectief te plaatsen zal ik tevens onderzoek laten doen naar de ervaringen van andere landen met de verschillende wijzen van uitvoering van hun ekv. In verschillende landen is in het (recente) verleden de uitvoering van de ekv gewijzigd. Voor zover hieruit lessen zijn te trekken, neem ik die mee.

Stakeholders

Stakeholders, zoals exporteurs/banken, ADSB en het maatschappelijk middenveld zullen worden geïnformeerd en waar relevant geconsulteerd. Op 5 juli jl. heeft een informele bijeenkomst van de Rijkscommissie plaatsgevonden om exporteurs en banken te informeren over de comptabele onrechtmatigheid. Tijdens deze bijeenkomst gaven de bedrijven het belang aan van de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening van de ekv en wezen zij op de noodzaak van een zorgvuldig proces.

Planning

Ik streef ernaar mijn analyse in de eerste helft van 2024 af te ronden. In de afgelopen periode is echter gebleken dat de materie complex is en dat een zorgvuldige analyse tijd vergt. Ik zal u voor de zomer informeren over de voortgang van het project.

Tot slot

De comptabele onrechtmatigheid laat onverlet dat de thans geldende overeenkomsten die de Staat met ADSB gesloten heeft, juridisch bindend zijn. De juridische verplichtingen die volgen uit die overeenkomsten worden uiteraard door de Staat nagekomen. Dit geldt ook voor de

⁴ Kamerstuk 36 200 VI, nr. 10

polissen die door ADSB namens de Staat, zijn of worden afgesloten. Ook geldt dat de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening aan het Nederlandse bedrijfsleven gewaarborgd dienen te worden. Op grond van de huidige afspraken blijft de uitvoering van de ekv-dienstverlening in ieder geval tot en met 2027 bij ADSB.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij